

ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΣΗΜΑΤΩΝ

Εμμανουήλ Ζ. Ψαράκης

Πολυτεχνική Σχολή

Τμήμα Μηχανικών Η/Υ & Πληροφορικής

Θεωρία Σημάτων και Συστημάτων

Η Συστηματική Περιγραφή:

- των Σημάτων και
- των Συστημάτων

Θεωρία Σημάτων και Συστημάτων

Pierre-Simon Laplace
1749-1827

Joseph Fourier
1768 -1830

Simeon Denis Poisson
1781-1840

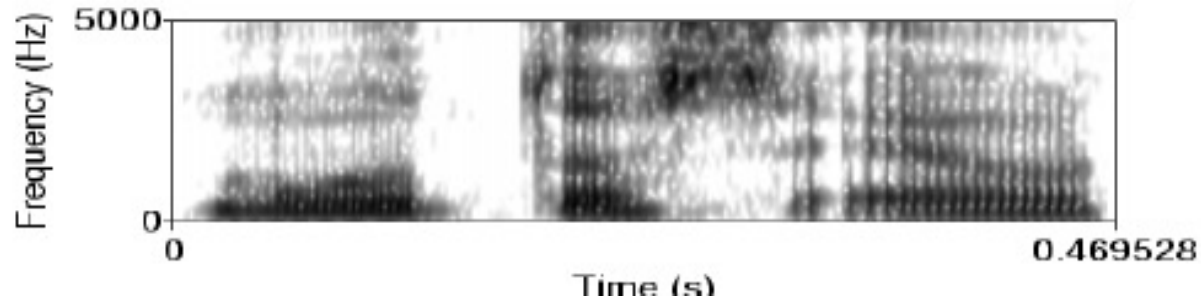
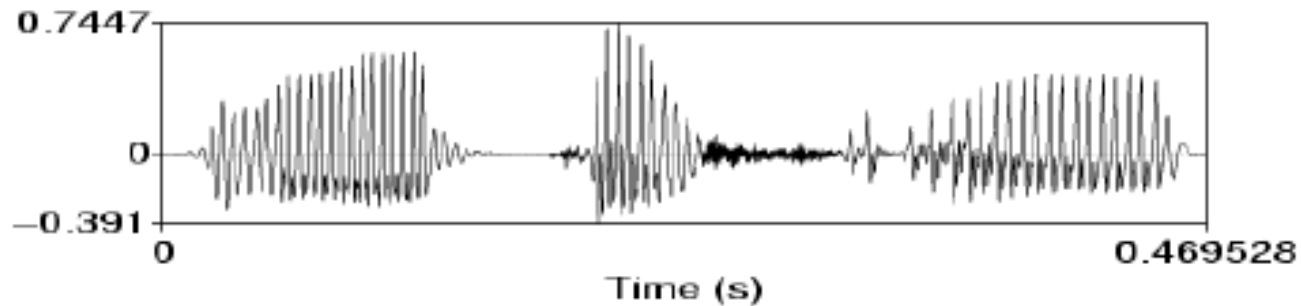
Rudolf E. Kalman
1930-2016

Εφαρμογές της Ψηφιακής Επεξεργασίας Σημάτων

Ακουστικά Σήματα

- ✓ Αναγνώριση, Ανάλυση, Σύνθεση, Συμπίεση Σημάτων Ομιλίας και Μουσικής.

Εφαρμογές της Ψηφιακής Επεξεργασίας Σημάτων

Αναγνώριση:

✓ ομιλίας

✓ ομιλητή

✓ γλώσσας

✓ κατάστασης ομιλητή

Μετατροπή:

ομιλίας σε κείμενο-κειμένου σε ομιλία

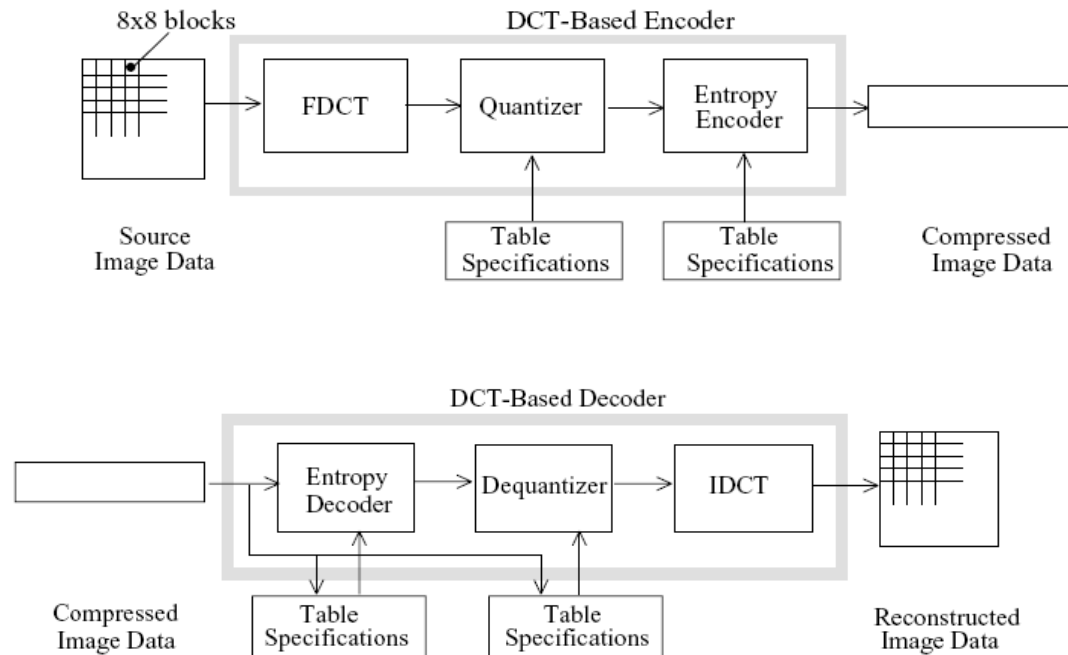
εικόνας σε κείμενο-κειμένου σε εικόνα

Ανάλυση-Επεξεργασία για Κωδικοποίηση-Συμπίεση για οικονομική και ασφαλή μετάδοση ή αποθήκευση του σήματος

Εφαρμογές της Ψηφιακής Επεξεργασίας Σημάτων

Εικόνα – Ακολουθία εικόνων (video)

✓ Ανάλυση, Κατάτμηση, Σύνθεση, Συμπίεση (JPEG, MPEG).

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Κλασσική Επεξεργασία Σημάτων: Απωλεστική Συμπίεση (Lossy Compression) με χρήση Μετασχηματισμών.

Αρχική Εικόνα

Συμπιεσμένη Εικόνα

Λόγος Συμπίεσης 1:6

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Κλασσική Επεξεργασία Σημάτων: Ξεθάμπωμα (Deblurring)

Blurred Image

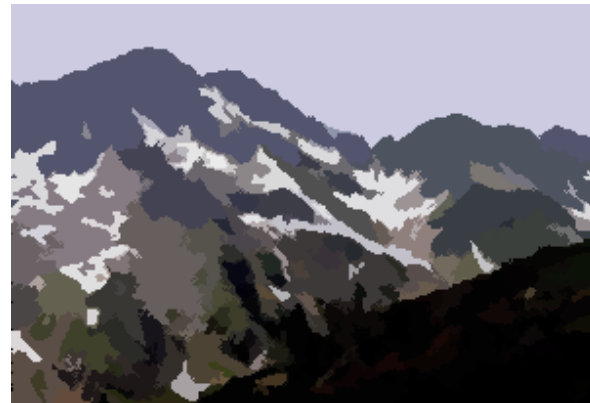

Restored Image

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Επεξεργασία Σημάτων: Κατάτμηση (Segmentation)

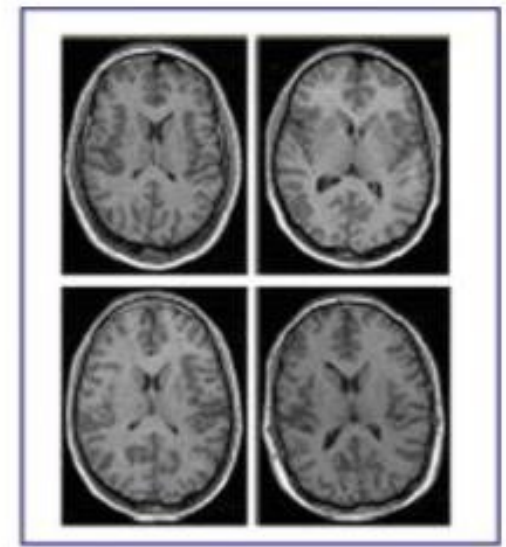
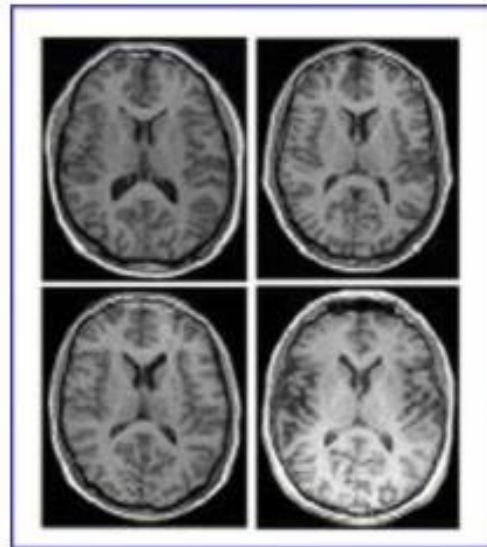

Εφαρμογές της Ψηφιακής Επεξεργασίας Σημάτων

- Γεωλογικά Δεδομένα
  - ✓ Σεισμική δραστηριότητα
  - ✓ Μοντελοποίηση ρηγμάτων
- Βιολογικά Σήματα (ECG, EEG, VEP, CT, MRI, ...)
- Οικονομικά Δεδομένα (προβλέψεις δεικτών)
- Επικοινωνίες
  - ✓ Τηλεπικοινωνίες
  - ✓ Ασύρματες επικοινωνίες
  - ✓ Ραντάρ

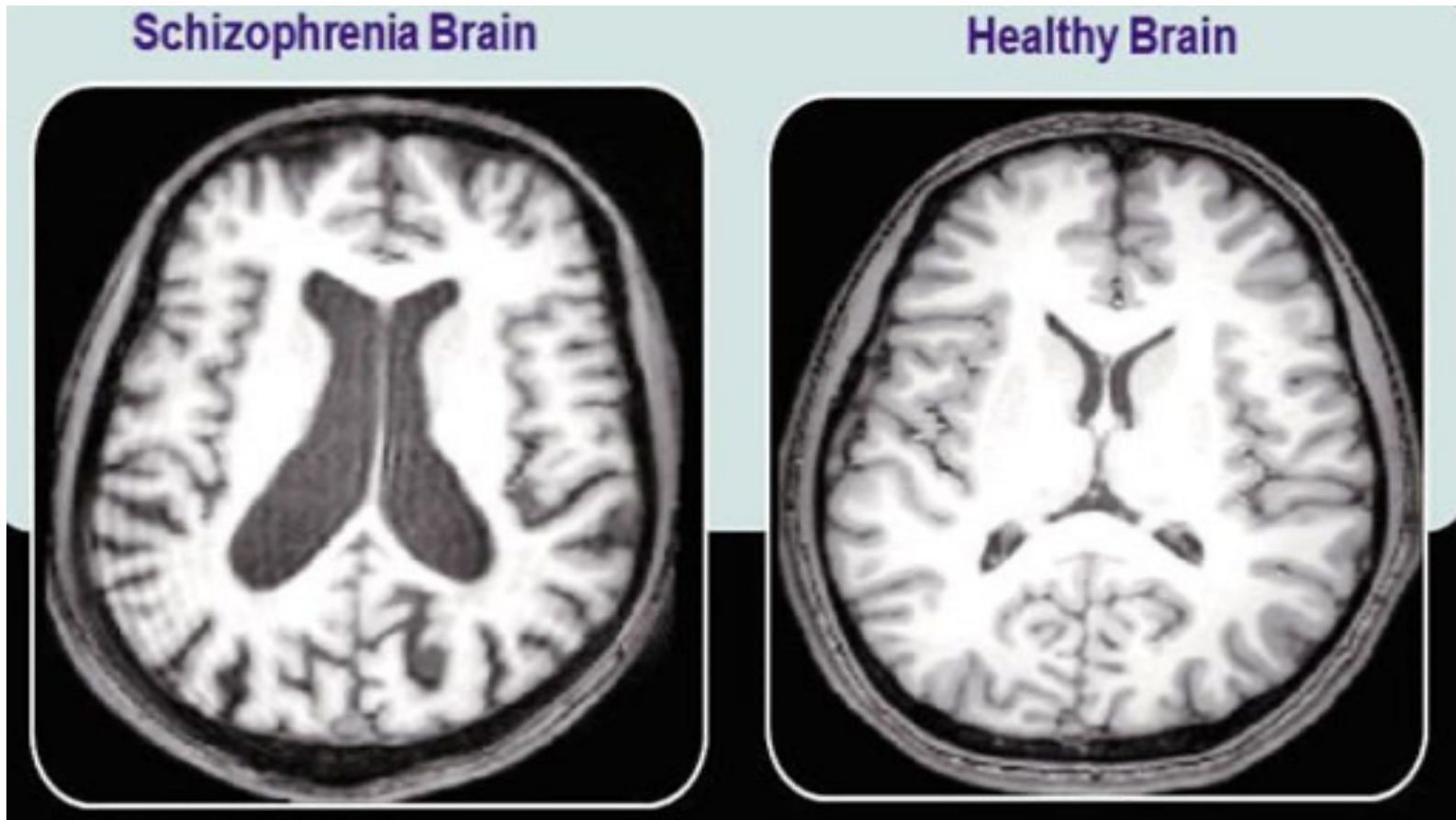
Εφαρμογές της Ψηφιακής Επεξεργασίας Σημάτων

MRI Technology

Εφαρμογές της Ψηφιακής Επεξεργασίας Σημάτων

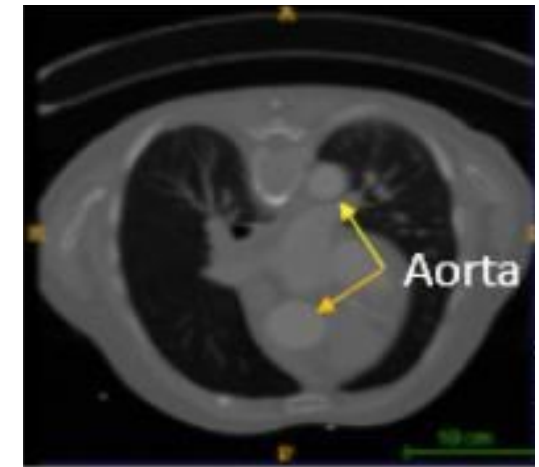
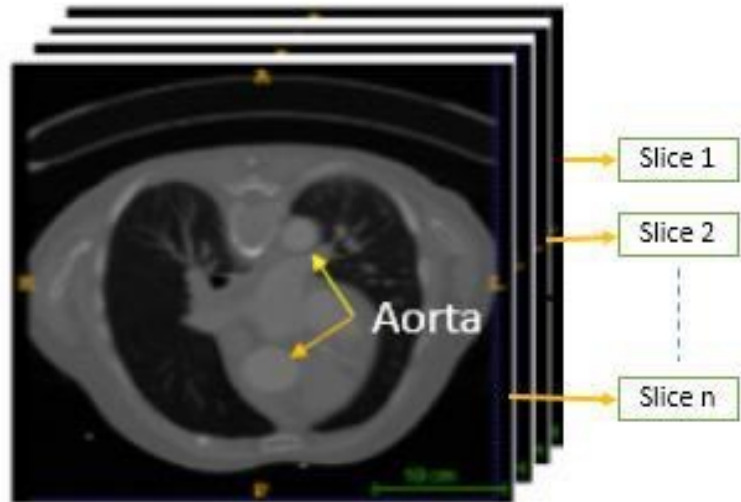
MRI Technology

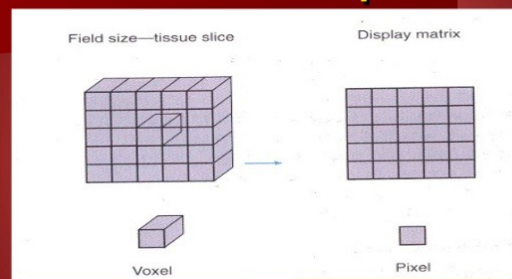

Εφαρμογές της Ψηφιακής Επεξεργασίας Σημάτων

MRI Technology

Voxel and pixel

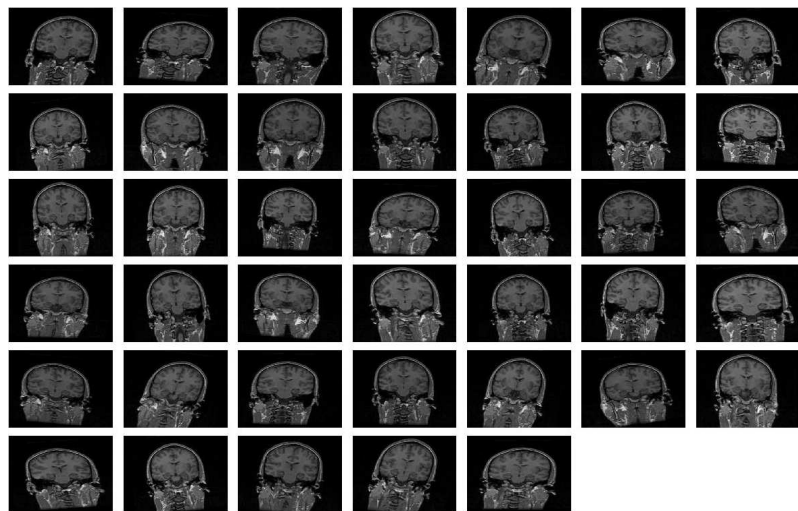
Voxel =
(Volume element)

Pixel =
(Picture element)

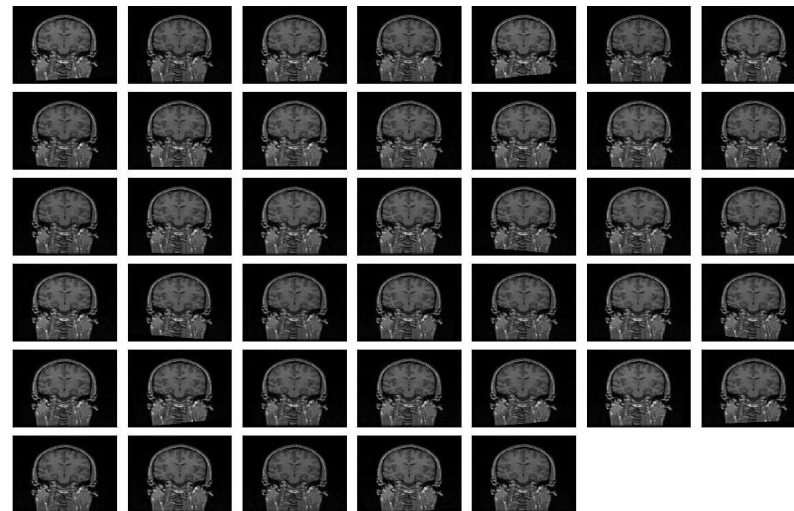
Εφαρμογές της Ψηφιακής Επεξεργασίας Σημάτων

MRI Technology

Congealing 3D Medical Volumes

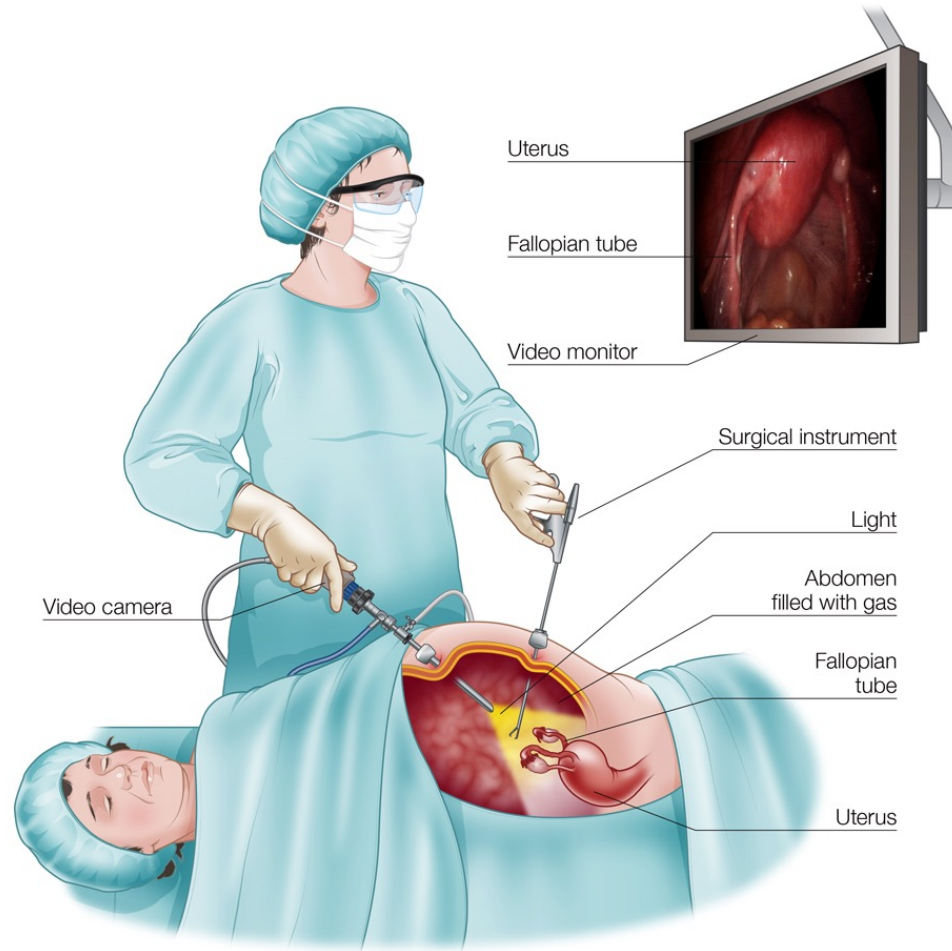

(a) Before alignment

(b) After alignment

Laparoscopic Technology

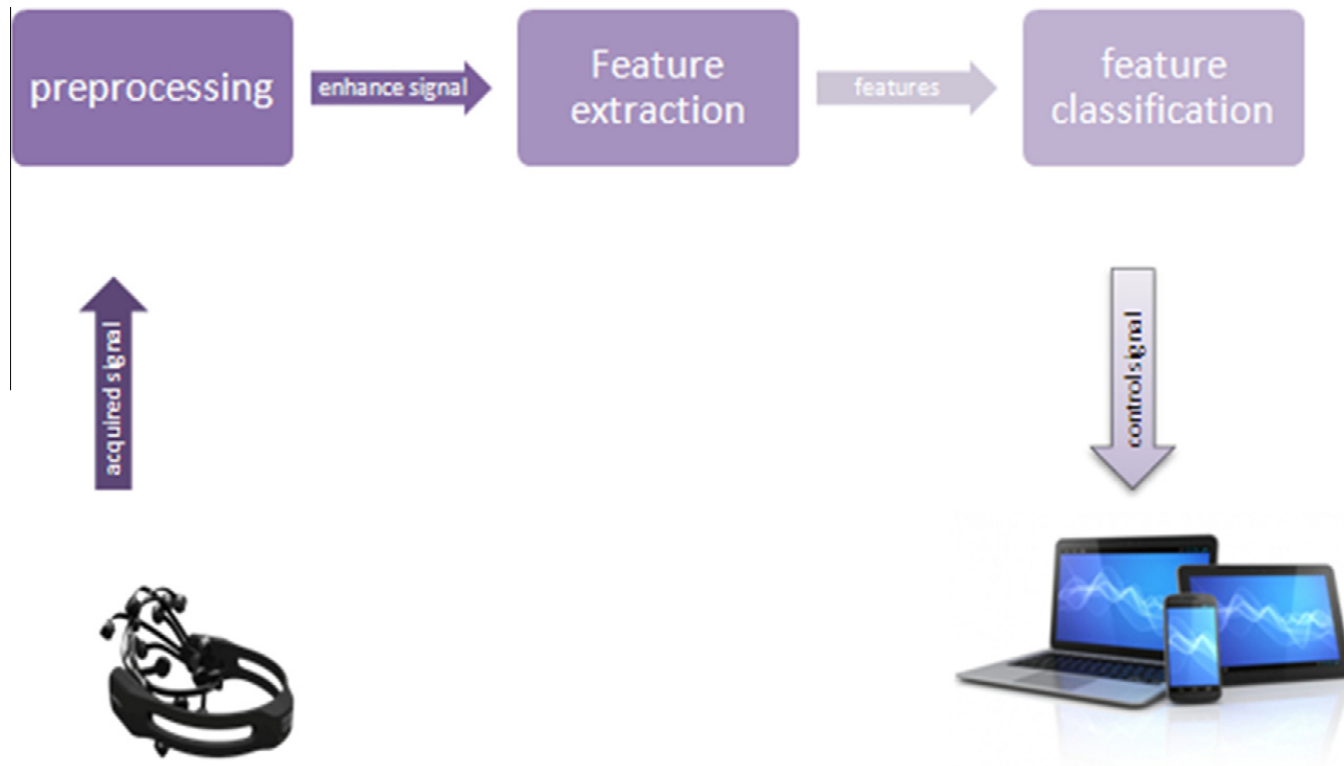
Εφαρμογές της Ψηφιακής Επεξεργασίας Σημάτων

Laparoscopic Technology

Laparoscopic Image Alignment

Brain Computer Interface Technology

Εφαρμογές της Ψηφιακής Επεξεργασίας Σημάτων

Brain Computer Interface Technology

BrainGate, a consortium of researchers from universities including Stanford, Brown, and Case Western Reserve, has given a dozen patients the ability to control a cursor just by thinking about it.

Εφαρμογές της Ψηφιακής Επεξεργασίας Σημάτων

Brain Computer Interface Technology

Εφαρμογές της Ψηφιακής Επεξεργασίας Σημάτων

Brain Computer Interface Technology

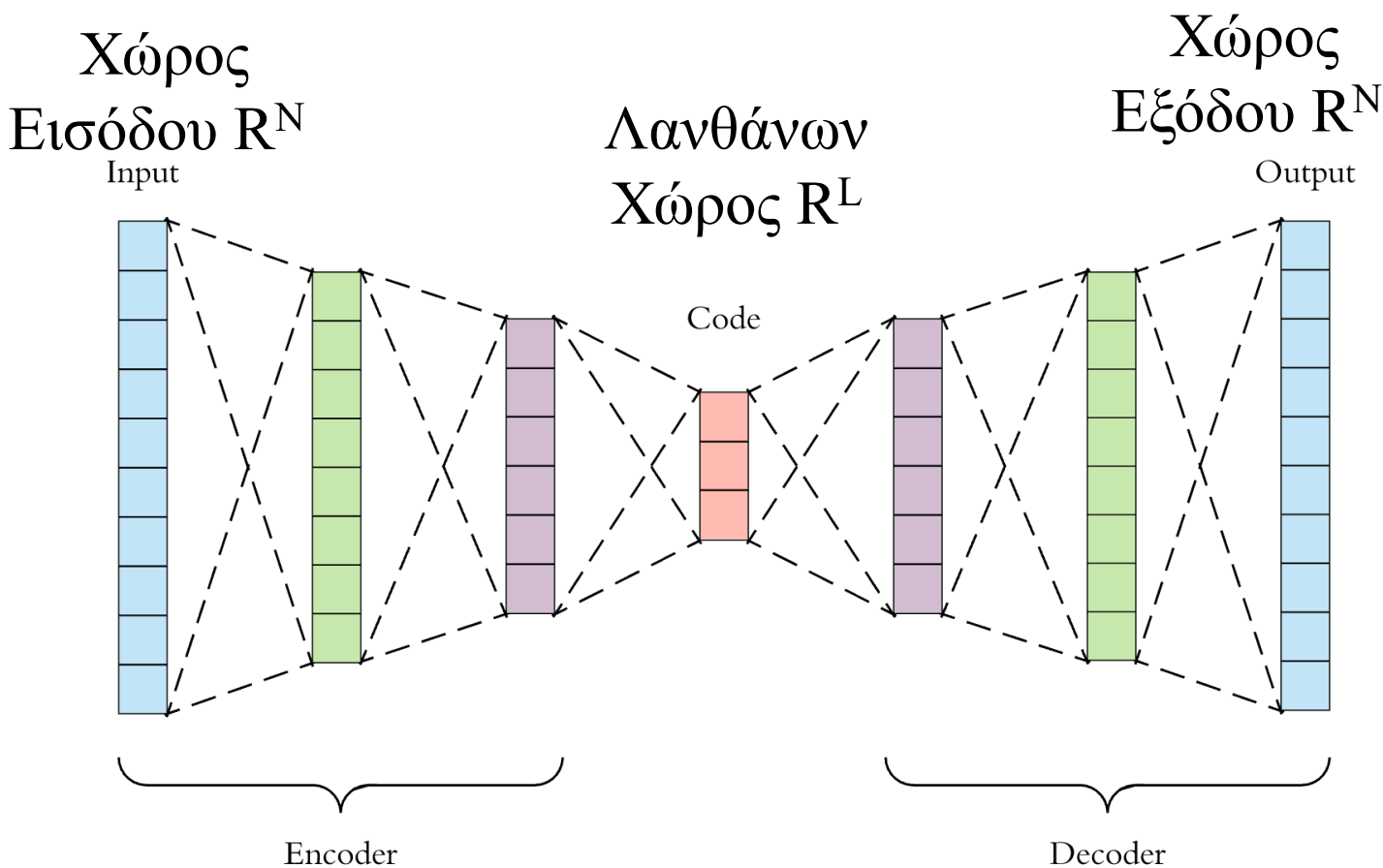
Εφαρμογές της Ψηφιακής Επεξεργασίας Σημάτων

Mind 2 Mind Communication Technology in Humans

State of the art Τεχνολογικά Εργαλεία στα οποία Σήματα και Συστήματα είναι Παρόντα

The Data driven approach

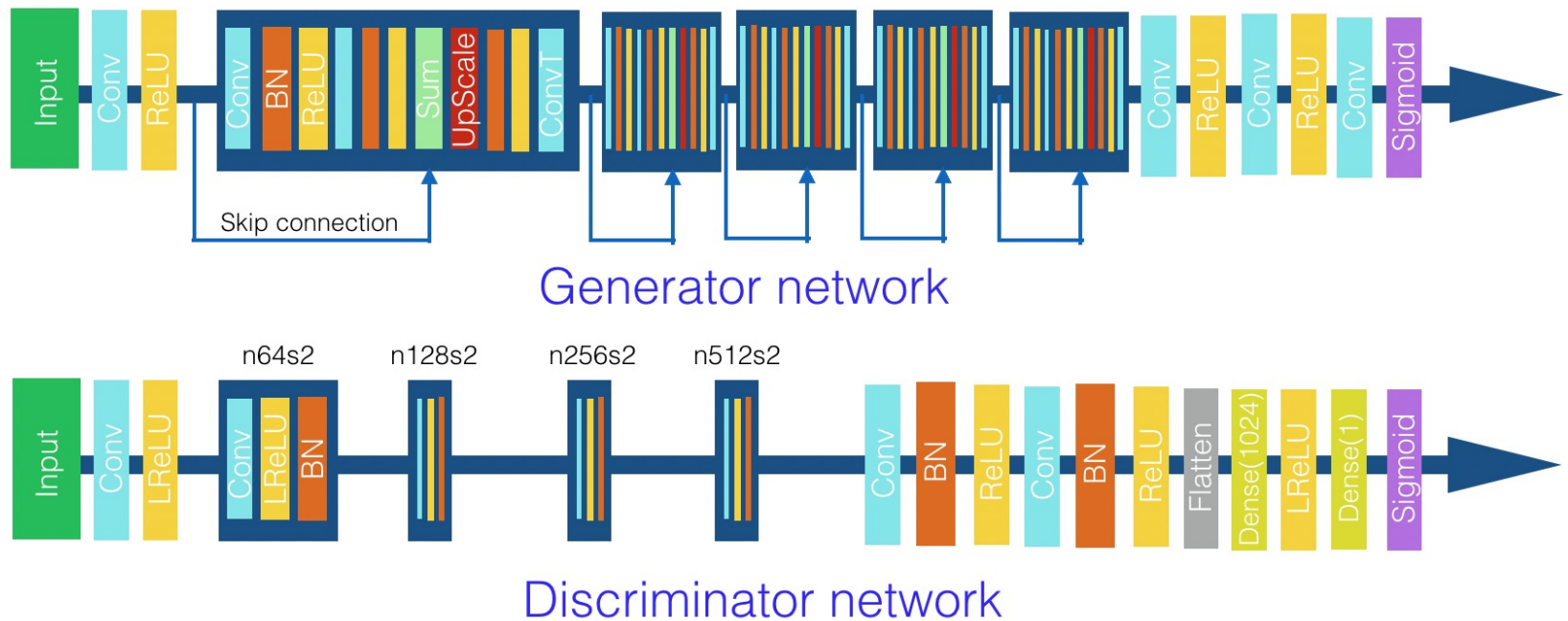
State of the art Τεχνολογικά Εργαλεία στα οποία Σήματα και Συστήματα είναι Παρόντα

Αναγεννητικά Συνελκτικά Νευρωνικά Δίκτυα

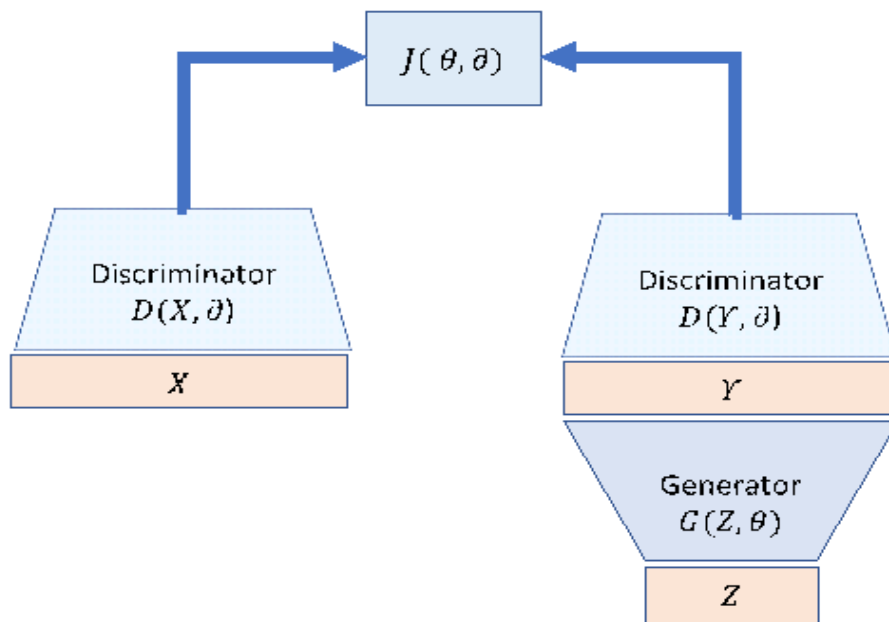
State of the art Τεχνολογικά Εργαλεία στα οποία Σήματα και Συστήματα είναι Παρόντα

Συνελικτικά Νευρωνικά Δίκτυα

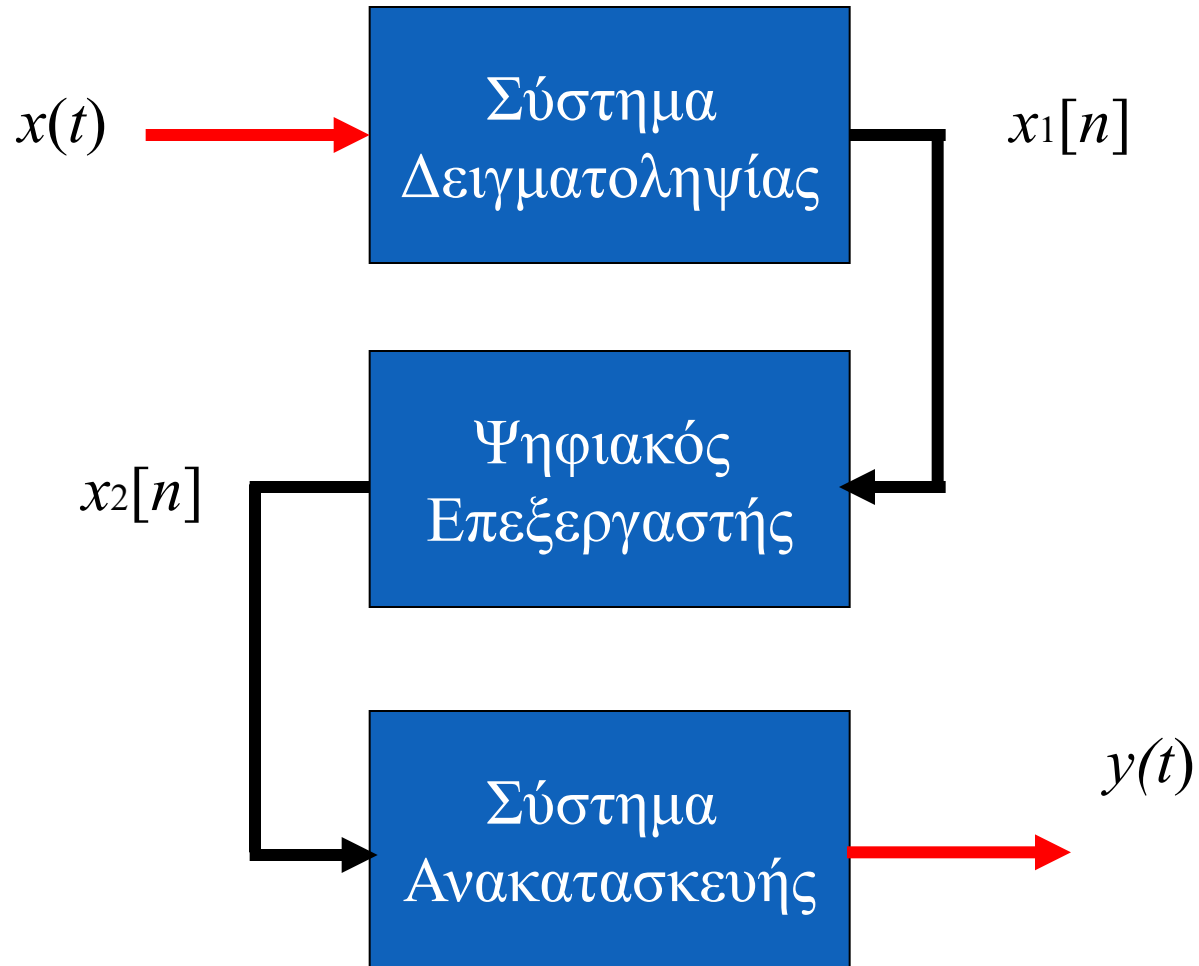

State of the art Τεχνολογικά Εργαλεία στα οποία Σήματα και Συστήματα είναι Παρόντα

Αναγεννητικά Συνελκτικά Νευρωνικά Δίκτυα

Σύστημα Επεξεργασίας Σημάτων

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Harry Nyquist - Claude Shannon

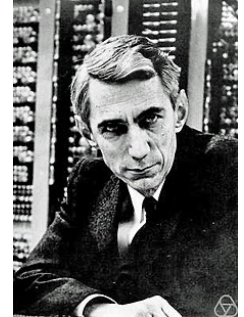
Δειγματοληψία:

$x(t)$: Σήμα Συνεχούς Χρόνου

$x[n]$: Σήμα Διακριτού Χρόνου

T_s : Περίοδος Δειγματοληψίας

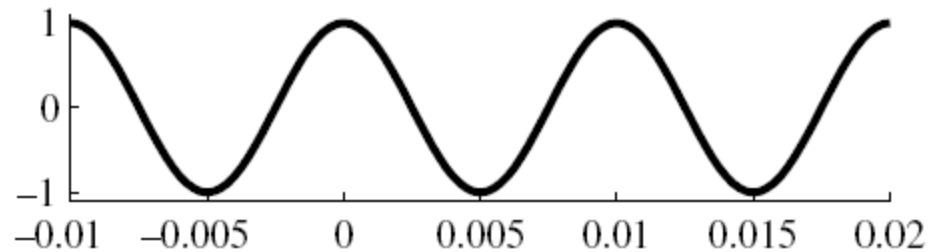
$f_s = \frac{1}{T_s}$: Συχνότητα Δειγματοληψίας

$$x[n] = x(t) \Big|_{t=nT_s} = x(nT_s)$$

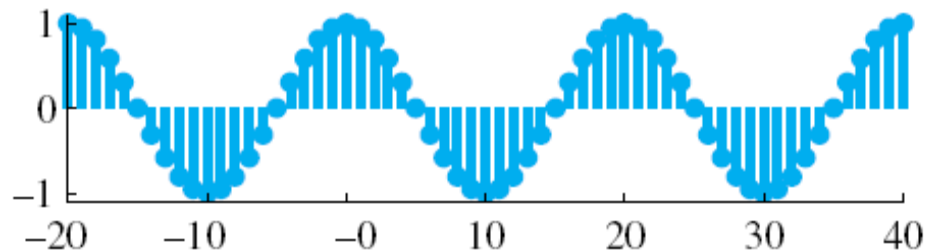
Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Σήμα Συνεχούς Χρόνου $x(t)=\cos(2\pi 100t)$

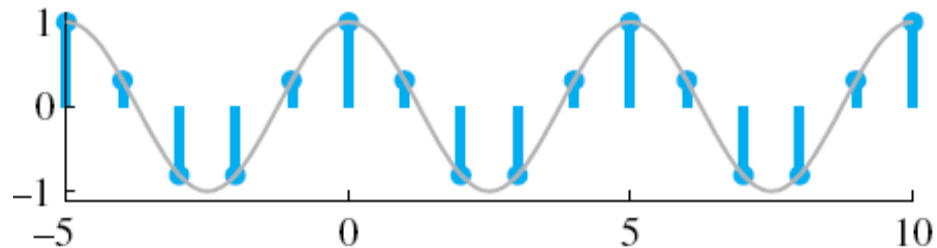
Σήμα Διακριτού Χρόνου: $x[n]=\cos(2\pi 100nT_s)$

$T_s=0.5 \text{ msec}$

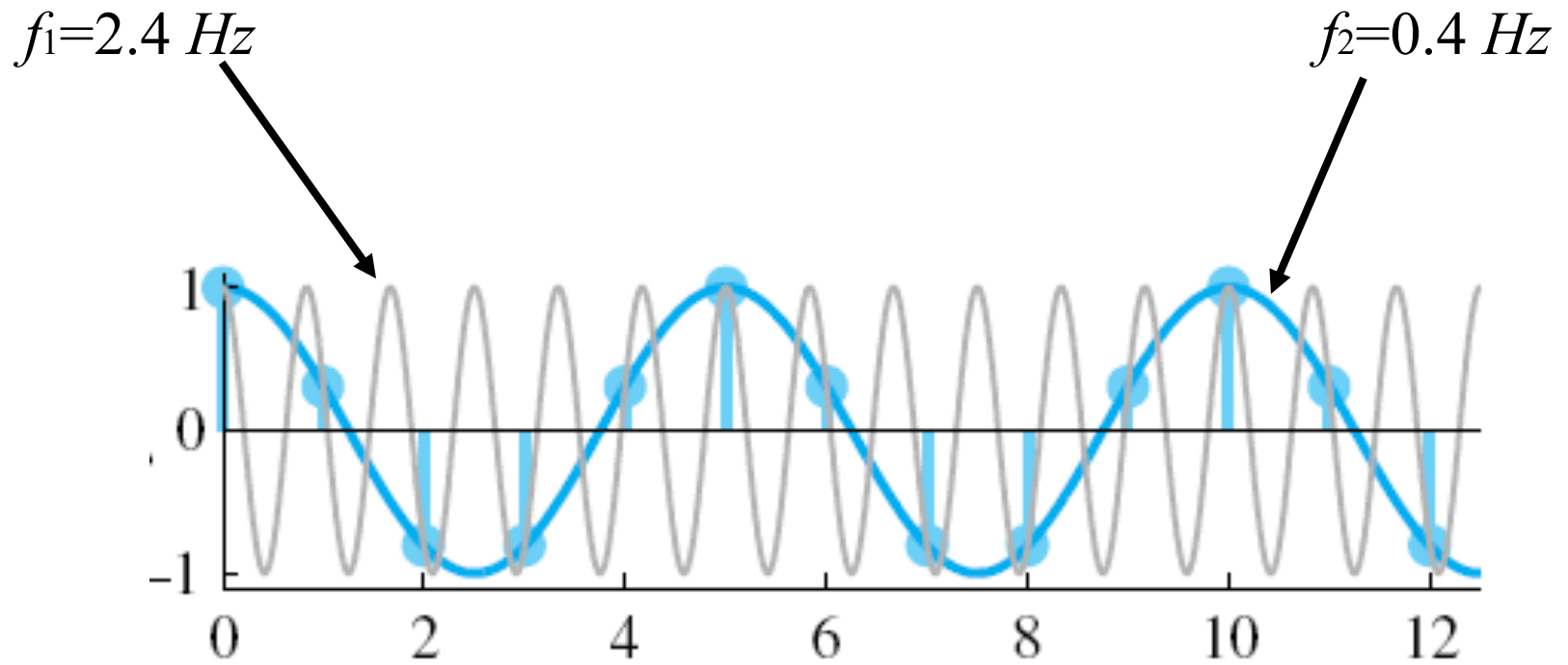
Σήμα Διακριτού Χρόνου: $x[n]=\cos(2\pi 100nT_s)$

$T_s=2 \text{ msec}$

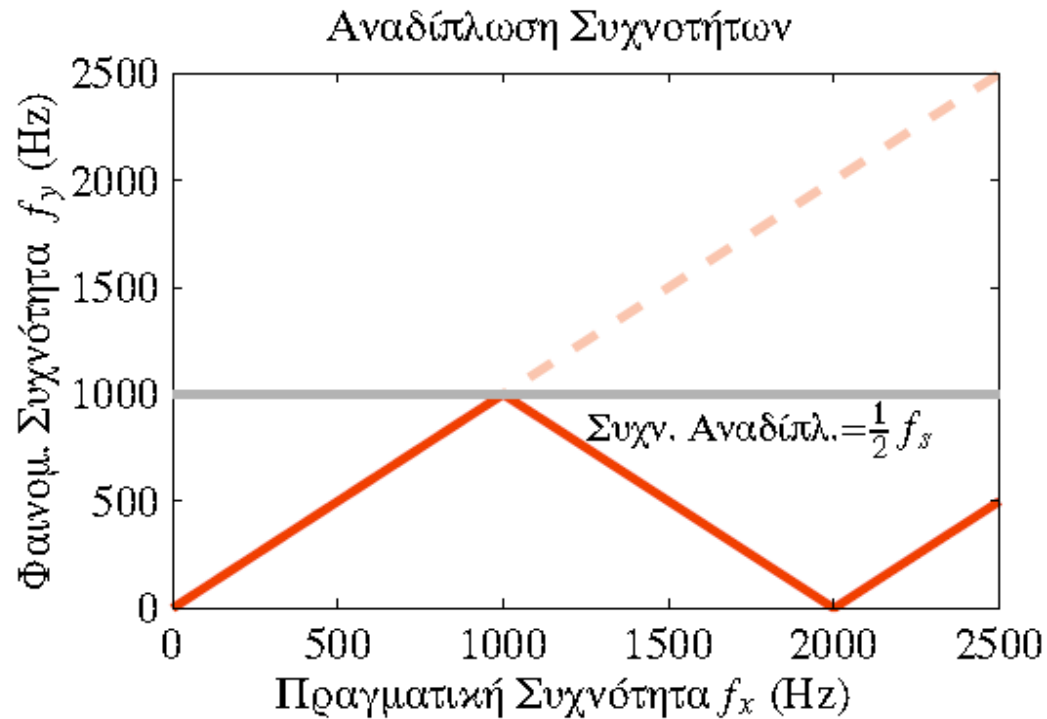

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

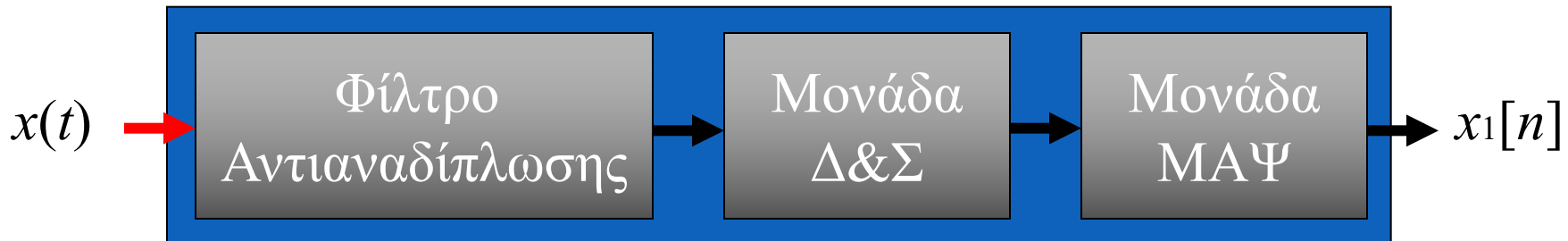
$T_s = 1$ sec

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων-Δειγματοληψία

Σύστημα Επεξεργασίας Σημάτων

Σύστημα Δειγματοληψίας:

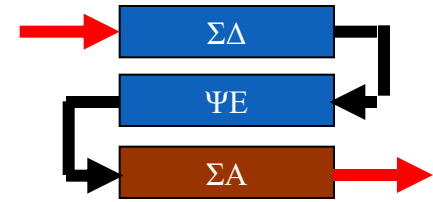
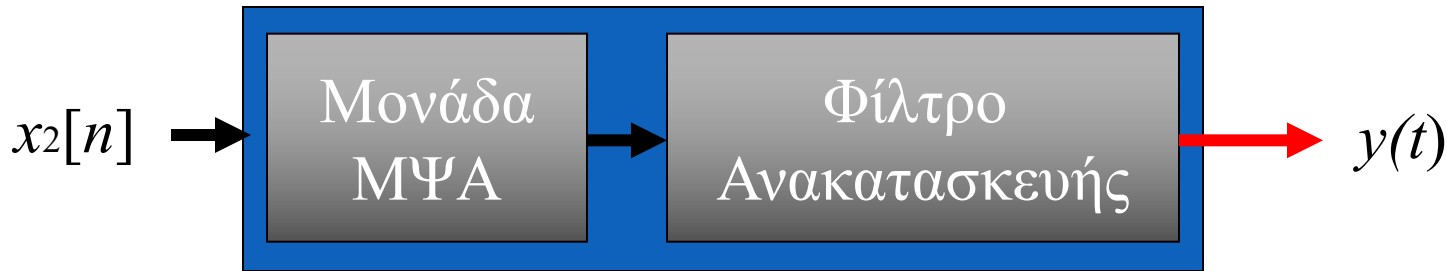

Δειγματοληψία: **Ερωτήματα που θα πρέπει να απαντηθούν:**

- Πως συνδέονται ο CTFT με τον DTFT;
- Κάτω από ποιες προϋποθέσεις ένα σήμα συνεχούς χρόνου μπορεί να ανακατασκευασθεί από τα δείγματά του (Θεώρημα Δειγματοληψίας);
- Τι τρόπο ανακατασκευής προτείνει το Θεώρημα Δειγματοληψίας;

Σύστημα Επεξεργασίας Σημάτων

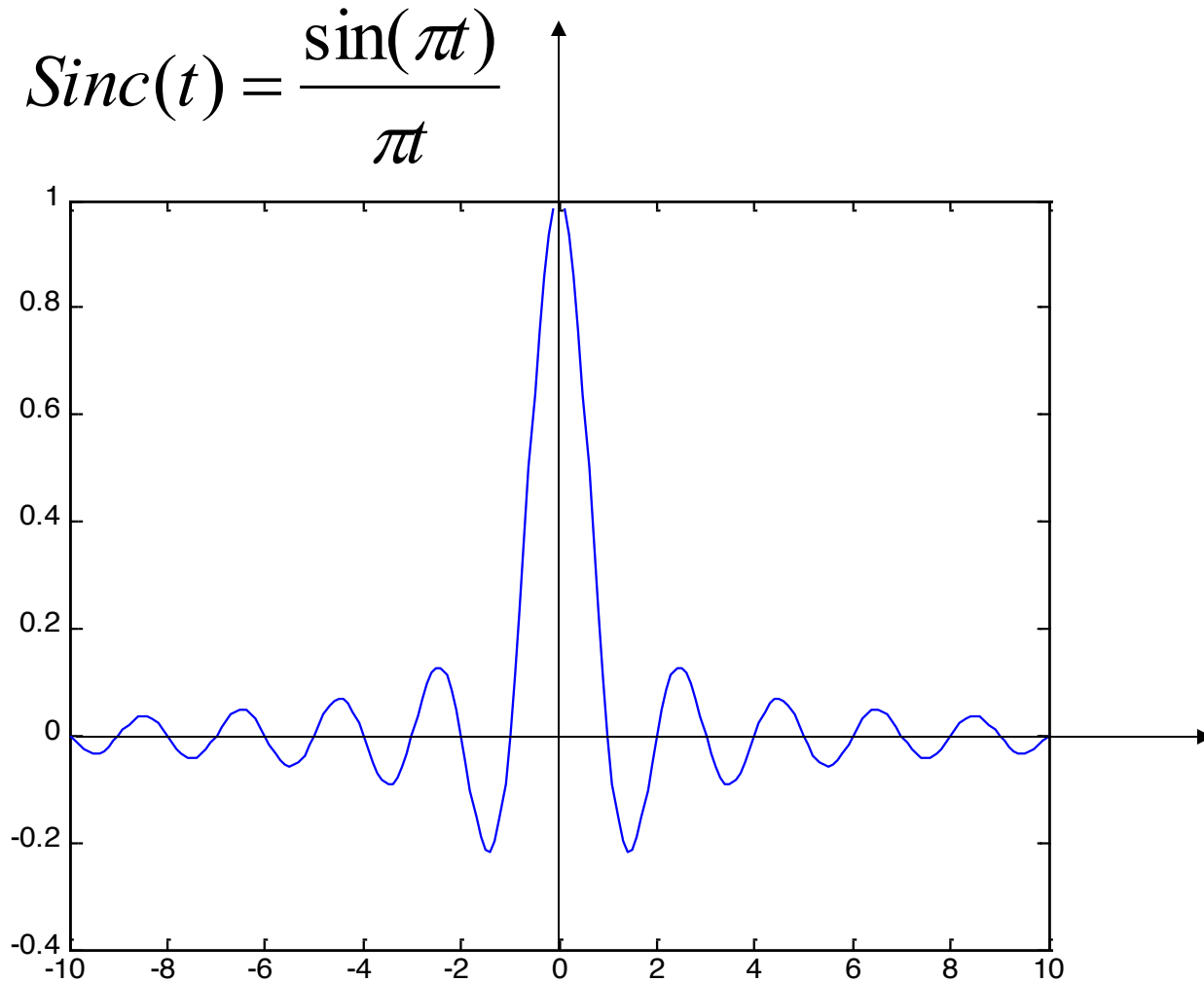
Σύστημα Ανακατασκευής:

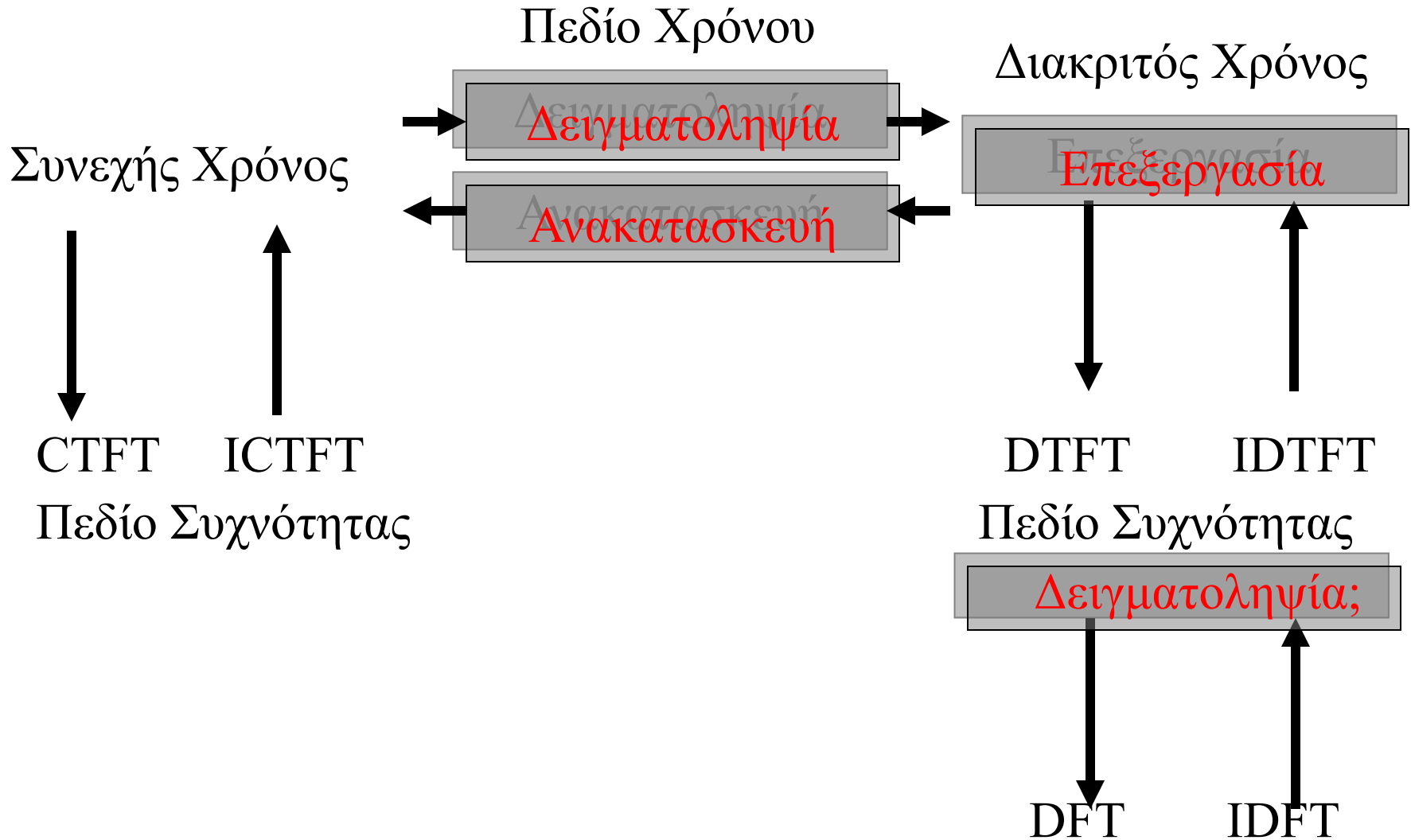
Ανακατασκευή: **Ερωτήματα που θα πρέπει να απαντηθούν:**

- Μπορεί να γίνει τέλεια ανακατασκευή του σήματος από τα δείγματα του; Αν ναι ποιο είναι αυτό το σύστημα;
- Ο τρόπος ανακατασκευής που προτείνει το Θεώρημα δειγματοληψίας είναι κατάλληλος για τις εφαρμογές πραγματικού χρόνου για τις οποίες ενδιαφερόμαστε;
- Αν όχι, τι εναλλακτικές λύσεις υπάρχουν και εφαρμόζονται στην πράξη;

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων-Ανακατασκευή

Επεξεργασία Σημάτων σε Πραγματικό Χρόνο

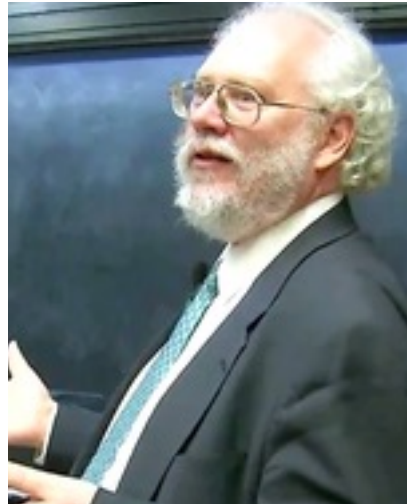

Αλγόριθμοι Γρήγορου υπολογισμού: FFT   IFFT₃₄

Επεξεργασία Σημάτων σε Πραγματικό Χρόνο

Quantum Computer

Peter Shor 1959

Quantum Fourier Transform

Αλγόριθμοι Γρήγορου υπολογισμού

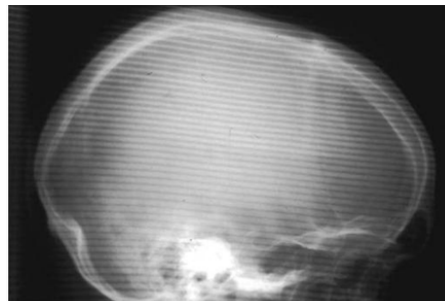
Πολυπλοκότητα FFT (IFFT): $N \log_2(N)$

Πολυπλοκότητα QFT (IQFT): $\log_2(N)^2$

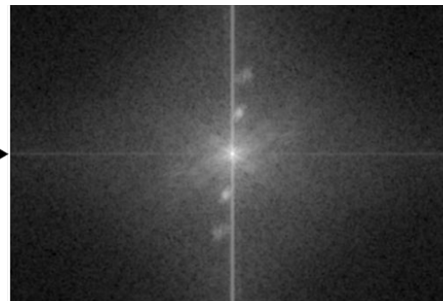
Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

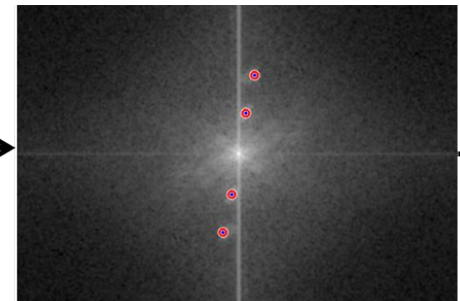
Μετασχηματισμοί Σημάτων ...

Initial Image

Shifted DFT

Detected blobs

... και Το Προσθετικό Μοντέλο

$$\text{Σήμα} = \text{Πληροφορία} + \text{Θόρυβος}$$

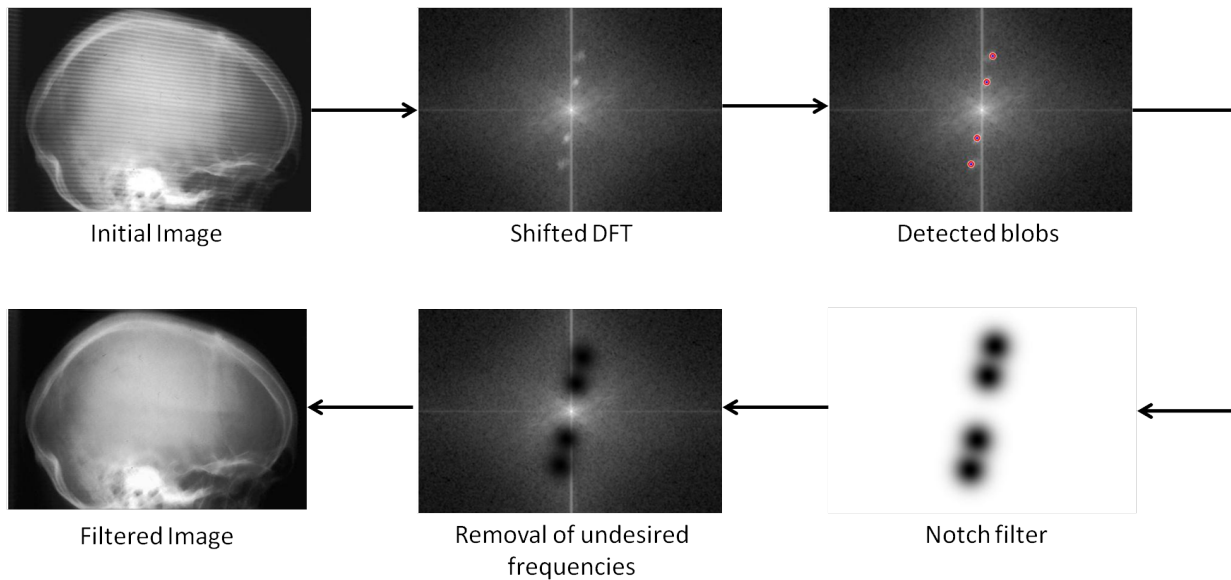

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Επεξεργασία Σημάτων: Φιλτράρισμα

$$\text{Σήμα} = \text{Πληροφορία} + \text{Θόρυβος}$$

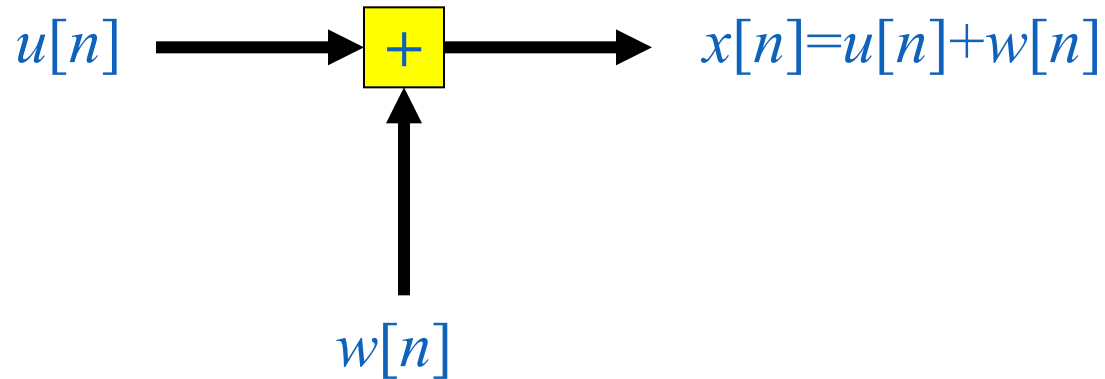

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Βασικό Μοντέλο

Σήμα Πληροφορίας

Διαθέσιμο Σήμα

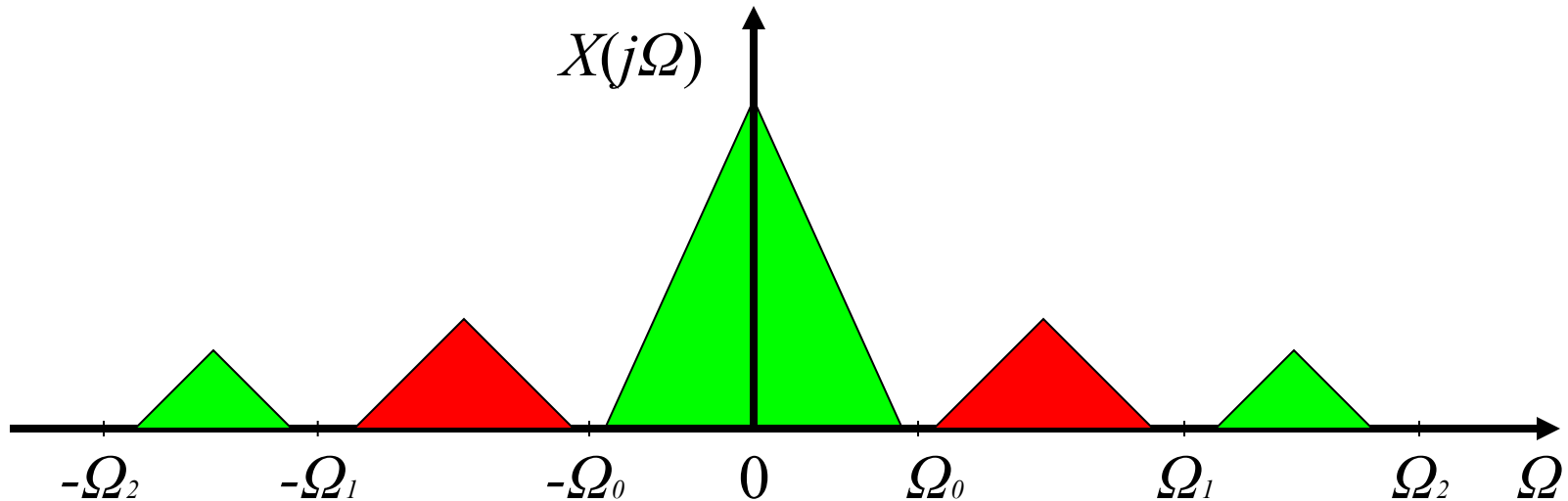

“Θόρυβος”

Σκοπός της Επεξεργασίας: **Η ΑΠΟΜΑΚΡΥΝΣΗ ΤΟΥ “ΘΟΡΥΒΟΥ”**

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Κλασική Επεξεργασία Σημάτων:

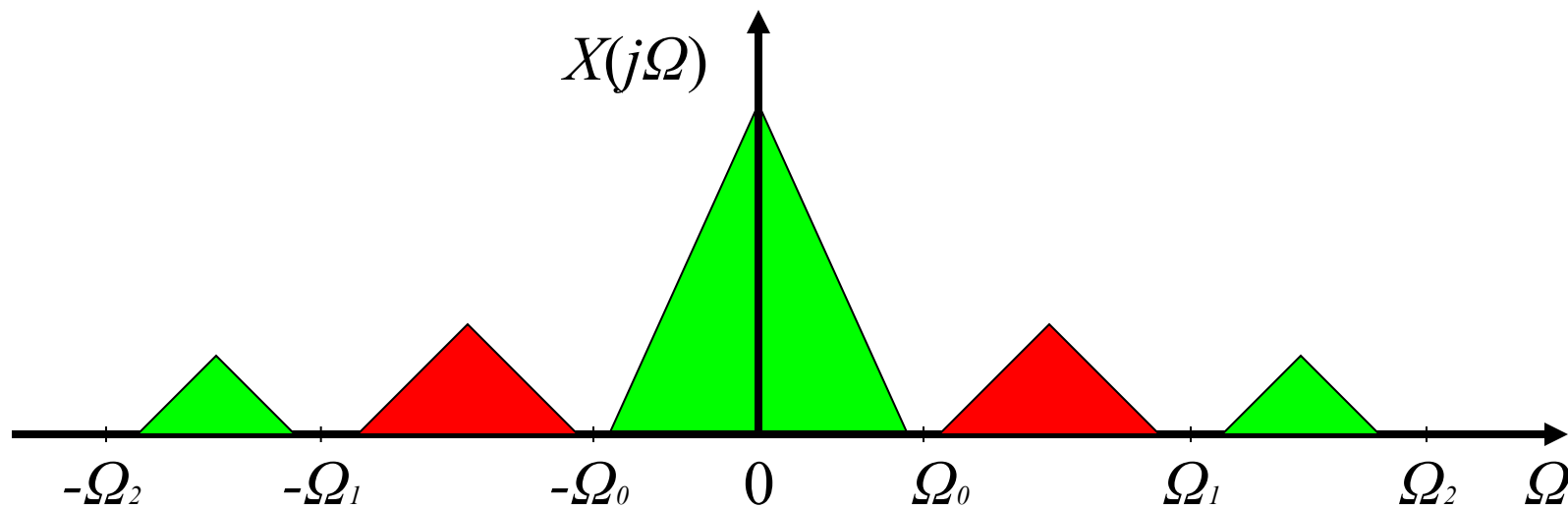
Βασική Υπόθεση: Το Σήμα Πληροφορίας και ο Θόρυβος δεν περιέχουν κοινές συχνότητες.

Με άλλα λόγια πληροφορία και θόρυβος είναι διαχωρίσιμα στο πεδίο της συχνότητας

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Κλασική Επεξεργασία Σημάτων:

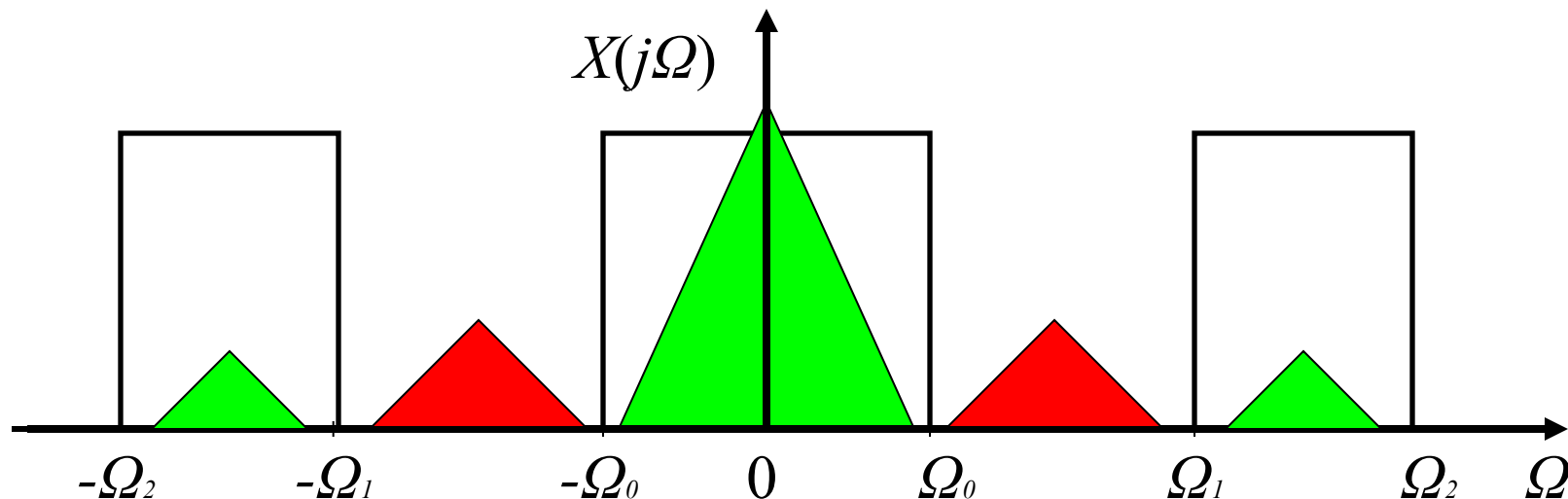
- Περιγραφή στο Πεδίο της Συχνότητας
- Ανάλυση Διαθέσιμου Σήματος σε Μη Επικαλυπτόμενες Συχνοτικές Ζώνες.

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

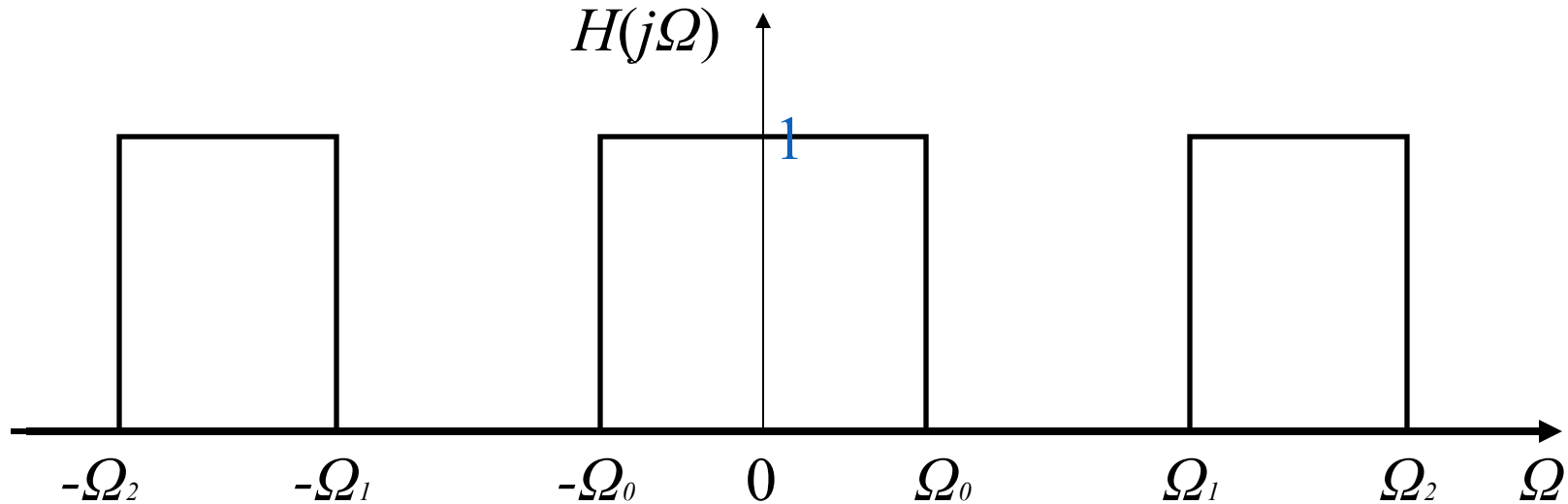
Κλασική Επεξεργασία Σημάτων:

- Η Βασική Υπόθεση επιτρέπει την Απομάκρυνση του «Θορύβου» με τη χρήση «απλών» συστημάτων.

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Κλασική Επεξεργασία Σημάτων: Φίλτρα

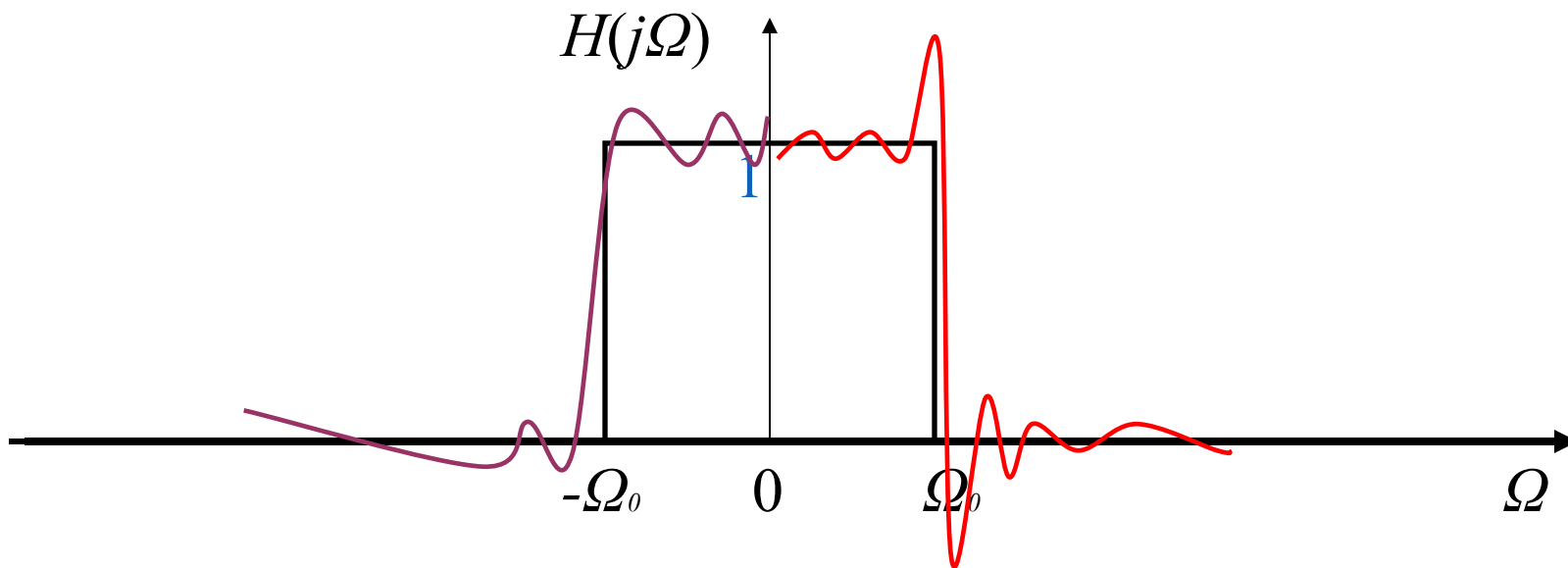

Γραμμικά Φίλτρα: Ερωτήματα που θα πρέπει να απαντηθούν:

- Τι φίλτρο θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε IIR ή FIR;
- Μπορούμε να βρούμε ένα γραμμικό σύστημα υλοποιήσιμο του οποίου η απόκριση συχνότητας θα έχει την επιθυμητή ιδανική μορφή;
- Αν όχι, τι μπορούμε να κάνουμε;

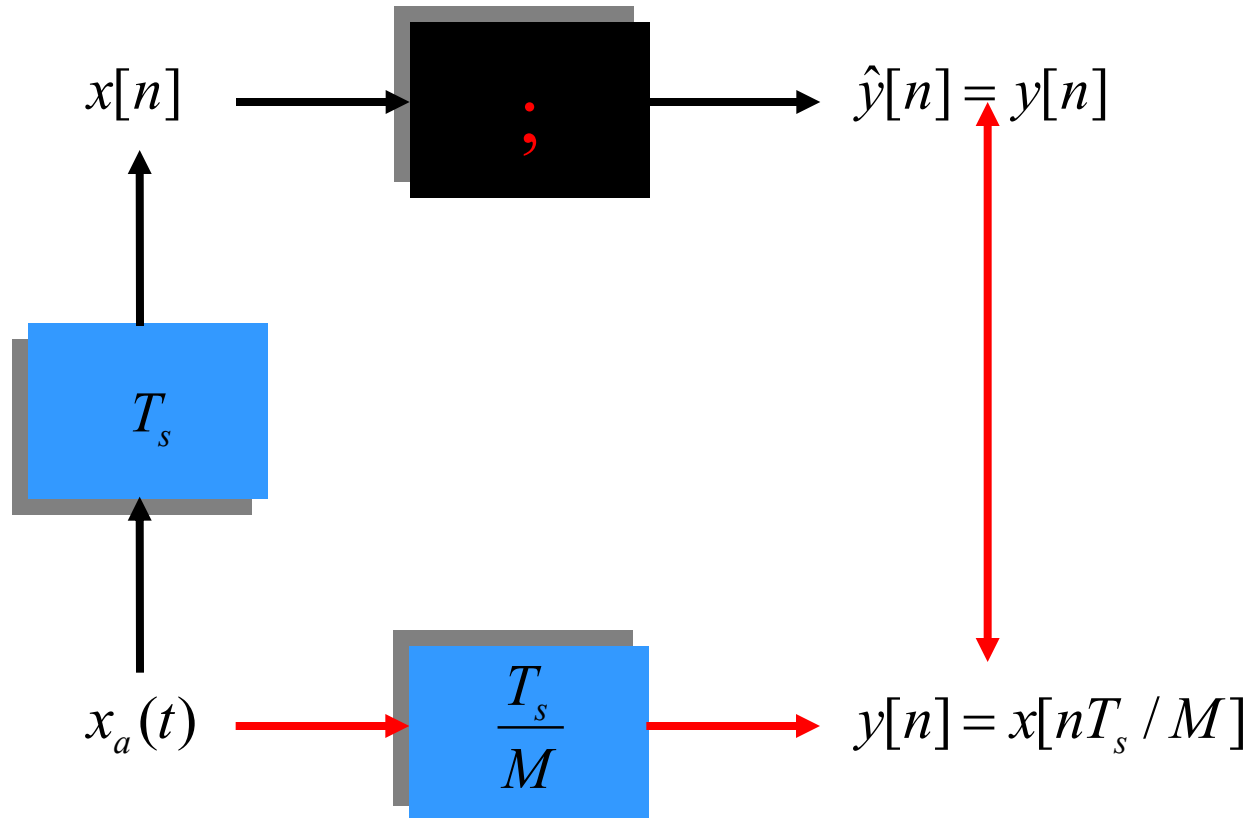
Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Κλασική Επεξεργασία Σημάτων: Το Πρόβλημα της Σχεδίασης Φίλτρων σαν ένα Πρόβλημα Προσέγγισης Συναρτήσεων

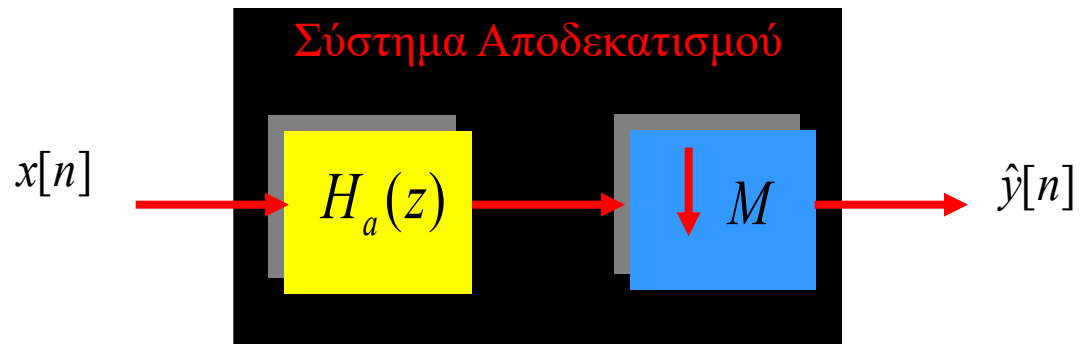
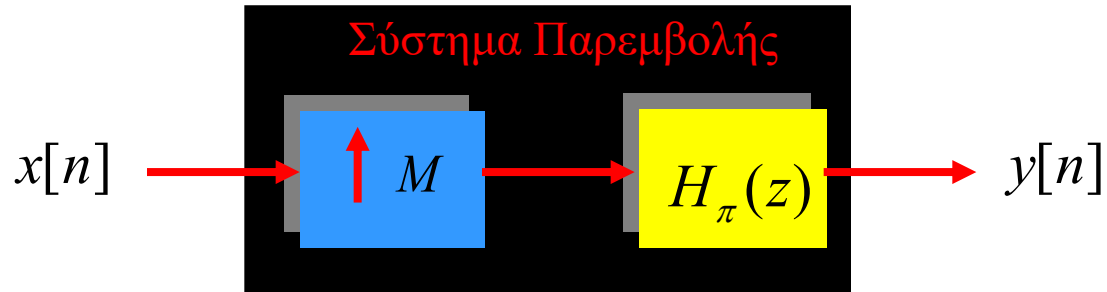

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

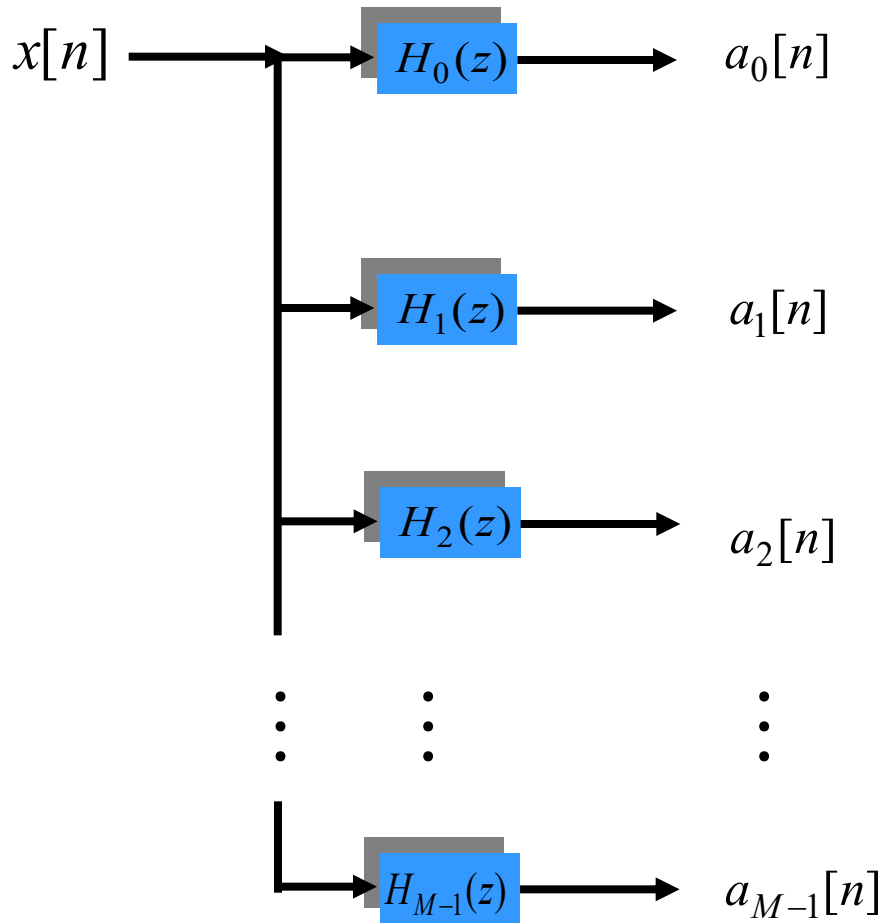
Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

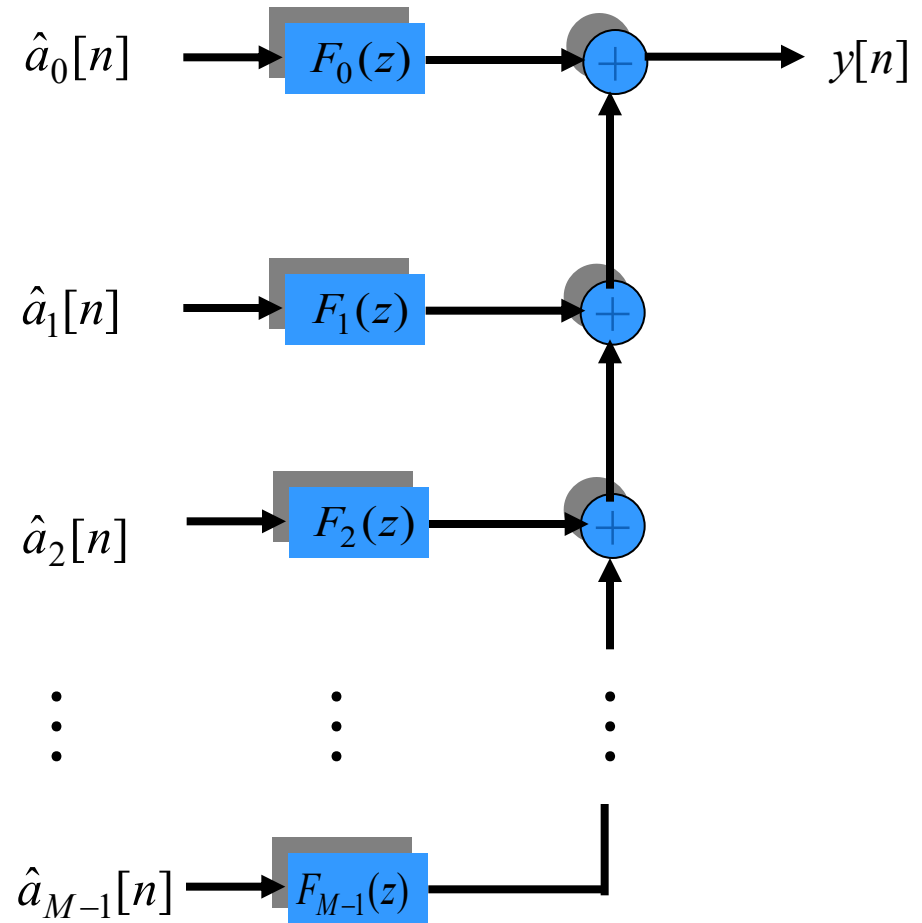
Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Τράπεζες Φίλτρων

Τράπεζα Φίλτρων Ανάλυσης

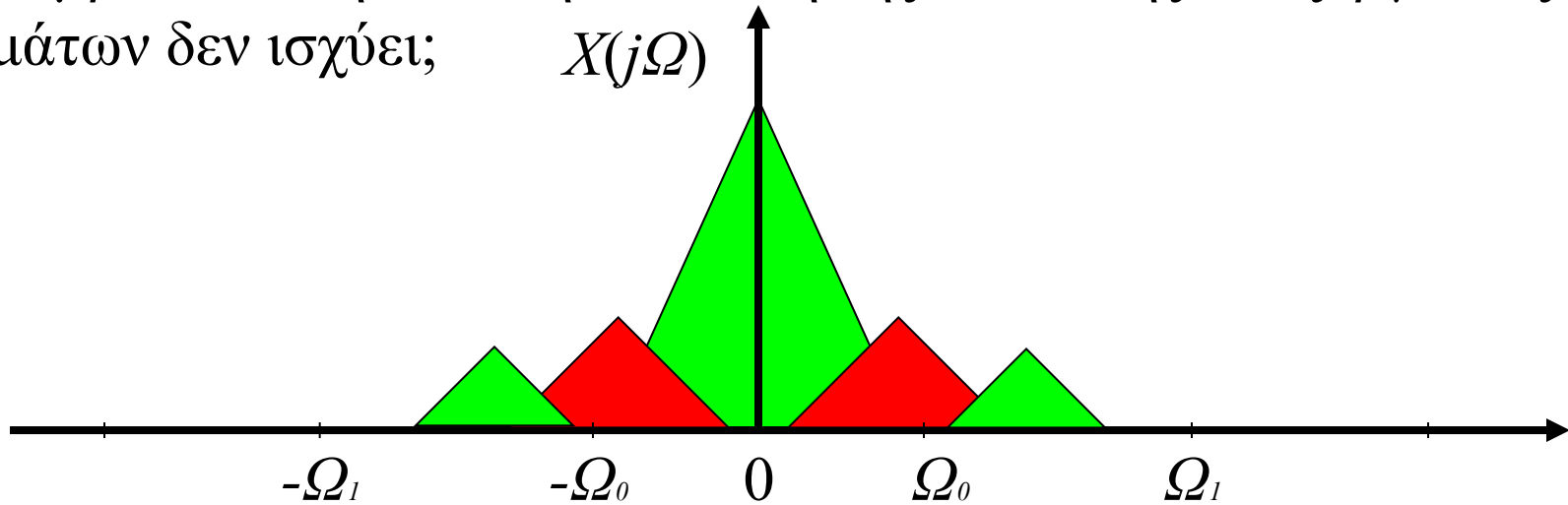

Τράπεζα Φίλτρων Σύνθεσης

Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Τι συμβαίνει αν η Βασική Υπόθεση της Κλασικής Επεξεργασίας Σημάτων δεν ισχύει;

Αν δηλαδή, το Σήμα Πληροφορίας και ο Θόρυβος περιέχουν κοινές συχνότητες και επομένως δεν είναι διαχωρίσιμα στο πεδίο της συχνότητας, τι μπορούμε να κάνουμε;

Σ' αυτή την περίπτωση η περιγραφή του διαθέσιμου σήματος με την βοήθεια των συχνοτικών ζωνών είναι ανεπαρκής.

Χρειαζόμαστε μια διαφορετική περιγραφή των σημάτων και μια διαφορετικού είδους επεξεργασία.....

Στατιστική Επεξεργασία Σημάτων

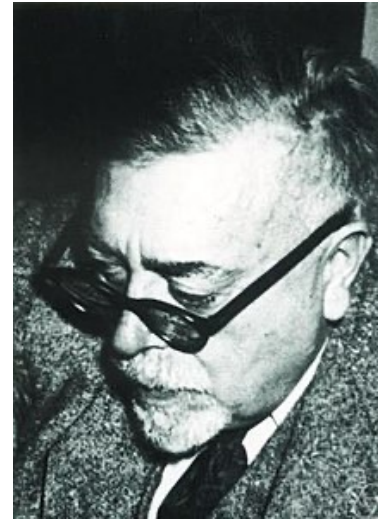
Thomas Bayes
1701-1761

Carl Friedrich Gauss
1777 -1855

Robert Wiener
1894-1964

Rudolf E. Kalman
1930-2016

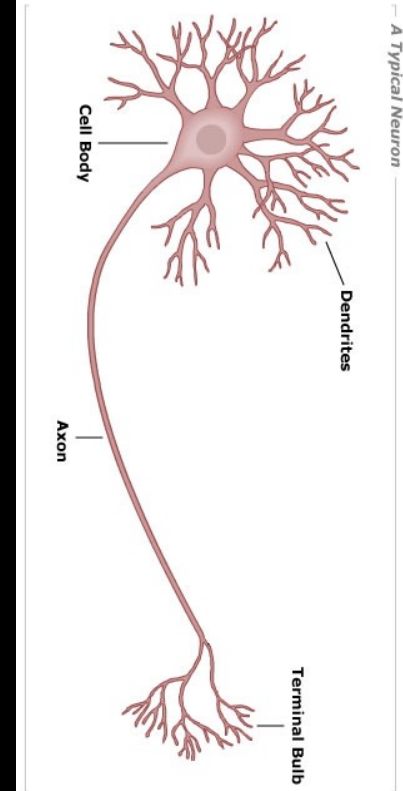
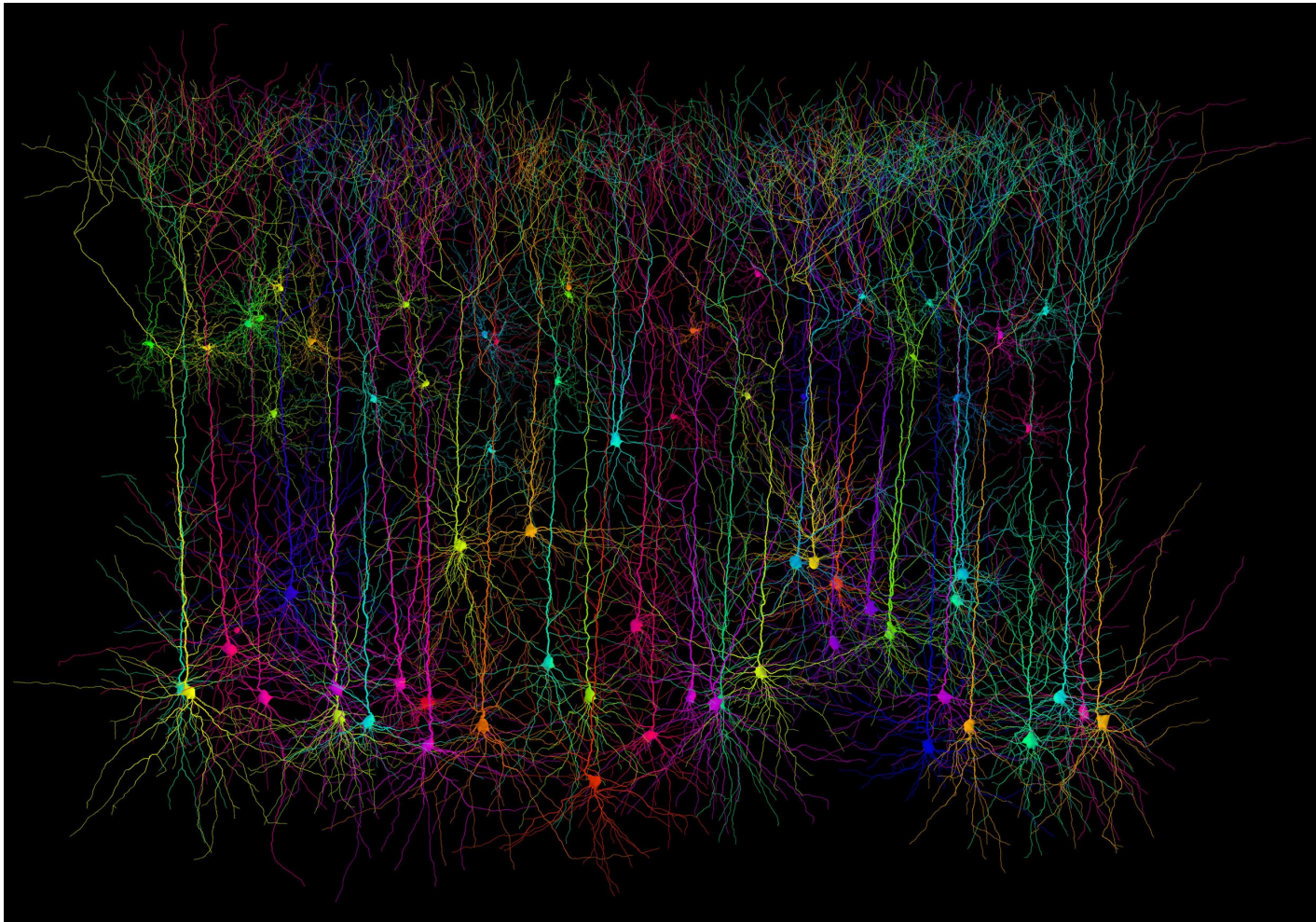
Ψηφιακή Επεξεργασία Σημάτων

Στατιστική Επεξεργασία Στοχαστικών Σημάτων:

- Χώρος Πιθανότητας
- Τυχαίες Μεταβλητές
- Πείραμα
- Στοχαστικά ή Τυχαία Σήματα
- Στατιστικές Πρώτης και Δεύτερης Τάξης
- Στασιμότητα και Εργοδικότητα
- Γενίκευση του συχνοτικού περιεχομένου ενός σήματος και ορισμός της πυκνότητας φάσματος.
- Επίδραση Γραμμικού Συστήματος σε Στατιστικές Στοχαστικού Σήματος Βέλτιστο Γραμμικό Φιλτράρισμα.

Επεξεργασία Σημάτων

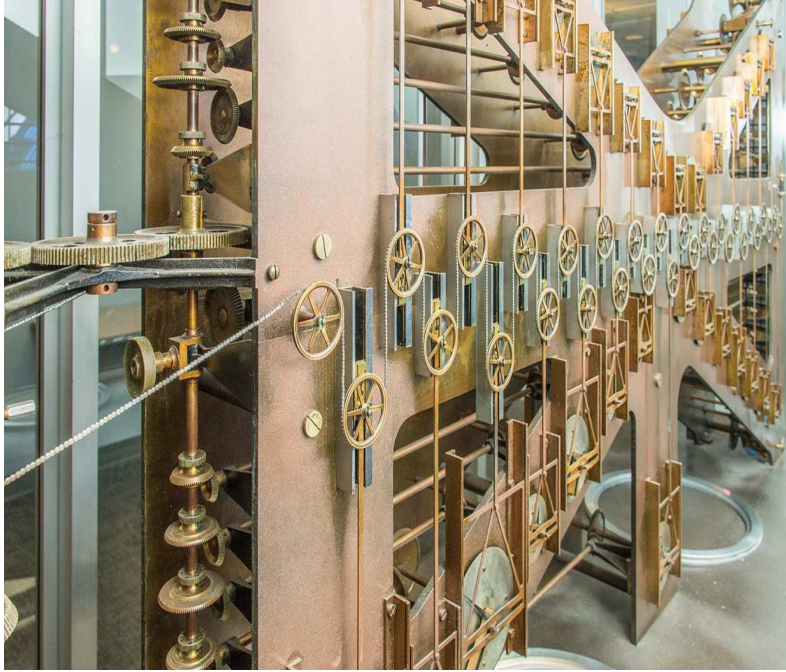
Brain computation is a lot more **analog** than we thought

Επεξεργασία Σημάτων

Brain computation is a lot more **analog** than we thought

When Neil Armstrong and Buzz Aldrin landed on the moon in **1969** as part of the Apollo 11 mission, people don't realize that an important ingredient in the success of the Apollo missions and their predecessors were analog and hybrid (analog-digital) computers, which NASA used for simulations and in some cases even flight control.

2017 Yannis Tsvividis and his colleagues used modern fabrication technology to pack a powerful analog computer into a tiny package.

